

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845,

el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-06-

Nr. (24.30-72)-3-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STRATEGINIŲ PREKIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1022 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 1, 23 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 253⁽¹⁾ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymo (toliau – SPK įstatymas) Nr. I-1022 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – SPK įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – GŠK įstatymas) Nr. IX-705 1, 23 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – GŠK įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 253⁽¹⁾ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – BK įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektai patikslinti įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. vasario 9 d. išvadoje Nr. NV-329 (toliau – Teisės grupės Išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Įstatymų projektai parengti vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. sausio 27 d. pavedimą (protokolo Nr. 6 10 klausimo 2 punktas) Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, atsižvelgiant į Vyriausybės 2020 m. spalio 7 d. pasitarimo sprendimą (protokolo Nr. 44 3 klausimas) parengti ir pateikti Vyriausybei teisės aktus dėl strateginių prekių kontrolės tobulinimo ir pasiūlyti galimas efektyvesnę strateginių prekių kontrolę užtikrinančias priemones.

Atsižvelgdami į Teisės grupės Išvadoje išdėstytą pasiūlymą įvertinti aplinkybes ir nustatyti vėlesnę Įstatymų projektų įsigaliojimo datą, papildėme ir patikslinome Įstatymų įsigaliojimo ir įgyvendinimo terminus. Daromi galiojančio teisinio reguliavimo pakeitimai nėra esminiai ir gali paliesti nedidelę dalį Lietuvos įmonių ir asmenų, todėl pereinamojo laikotarpio nuostatų numatyti nėra tikslinga, tuo labiau kad 2021 m. gegužės 20 d. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2021/821, nustatantis Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą (nauja redakcija) (toliau – Reglamentas Nr. 2021/821), įsigaliojo 2021 m. rugsėjo 9 d.

Atsižvelgdami į Teisės grupės pastabą papildėme SPK įstatymo 10 straipsnio 4 d. pagrindus dėl teismo sprendimų priimtų per paskutinius 3 metus. Bausmės už strateginių prekių kontrolės įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimus yra nustatytos Administracinių nusižengimų kodekse (141 straipsnis). Kadangi sprendimai dėl licencijų ir leidimų išdavimo yra priimami kiekvienu atveju atskirai, analogiškai papildyti 10 straipsnio 1 dalies negalime.

Atsižvelgiant Teisės grupės išvadoje pateiktus pastebėjimus, papildytas kartu su Įstatymų projektais teikiamas aiškinamasis raštas.

Įstatymo projektuose siūloma tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių uždrausti ir nustatyti, kad licencijos tarpininkavimui neišduodamos.

Teikiamuose SKP įstatymo ir GŠK įstatymo projektuose numatoma, kad tarpininkavimas dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių yra draudžiamas. Taigi šios nuostatos suderinamos abiejuose įstatymuose.

Taip pat šiuo metu GŠK įstatyme nėra aiškiai nustatyta, kad tik gamintojai gali eksportuoti A kategorijos ginklus (visiems kitiems tai daryti draudžiama), o asmenys, norintys eksportuoti, importuoti, vežti A kategorijos ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis ir jų dalis, privalo turėti SPK įstatymo nustatyta tvarka išduotą licenciją.

SPK įstatymo projekte yra atlikti pakeitimai, skirti 2021 m. gegužės 20 d. priimto Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2021/821, nustatančio Bendrijos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą (nauja redakcija) (toliau – Reglamentas Nr. 2021/821), nuostatų taikymui. Naujos redakcijos Reglamente Nr. 2021/821 siekiama stiprinti keitimąsi atitinkama informacija, išplečiamas reeksporto sąvokos taikymas, siekiama nustatyti veiksmingesnio kontrolės taikymo gaires.

Atlikti SPK įstatymo pakeitimai atspindi Reglamento Nr. 2021/821 nuostatas dėl techninės pagalbos teikimo kontrolės – išplėstas SPK įstatymo taikymo mastas, įstatymas papildytas nuostatomis dėl dvejopo naudojimo prekių techninės pagalbos teikimo kontrolės. Siūloma nustatyti, kad dvejopo naudojimo prekių, neišvardytų Reglamento Nr. 2021/821 I priede, tranzitas gali būti uždraustas, tam tikrais atvejais gali būti nustatytas leidimo reikalavimas.

Nustatyta, kad dvejopo naudojimo prekių, neišvardytų Reglamento (EB) Nr. 2021/821 I priede, eksportas gali būti uždraustas dėl priežasčių, susijusių su visuomenės saugumu, įskaitant teroro aktų prevenciją arba žmogaus teisių apsaugą.

Siūloma numatyti reikalingų ekspertinių išvadų dėl prekių priskyrimo Reglamento (ES) Nr. 2021/821 I priedui teikimo galimybę.

SPK įstatymo projektu siekiama patobulinti strateginių prekių kontrolės teisinį reguliavimą, kontrolės sistemą padaryti efektyvesnę.

SPK įstatymo projektu patikslinamos ir papildytos 10 straipsnio nuostatos dėl atsisakymo išduoti licencijas ir leidimus, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo aplinkybių.

Siūloma sugriežtinti reikalavimus sertifikuojamos karinės įrangos gamintojo patikimumui įvertinti.

Atlikti kiti pakeitimai, susiję su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. 1403 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 921 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeistu Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos pavadinimu (dabartinis pavadinimas – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija).

BK įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad už draudžiamą tarpininkavimą dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių, įtvirtintą GŠK įstatyme ir nustatytą SPK įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalyje, yra taikoma baudžiamoji atsakomybė.

Vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 7 d. pasitarimo sprendimą (protokolo Nr. 44 3 klausimas), gauti institucijų siūlymai buvo aptarti 2021 m. balandžio 1 d. ir balandžio 22 d. organizuotuose institucijų pasitarimuose, siūlomi pakeitimai dėl Reglamento nuostatų įgyvendinimo ir taikymo buvo derinti su suinteresuotomis institucijomis darbo tvarka.

Įstatymų projektai buvo pateikti išvadoms gauti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinei atominės

energetikos saugos inspekcijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Nacionalinei gynybos pramonės asociacijai, Lietuvos lazerių asociacijai.

Įstatymų projektams be pastabų pritarė Užsienio reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija, Finansų ministerija, Aplinkos ministerija, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Energetikos ministerijos pastabų negauta.

Institucijų pateiktos pastabos derintos darbo tvarka. Atsižvelgta į pateiktas Policijos departamento pastabas. Įstatymo projekto redakcija ir nuostatos patikslintos, įvertinus Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabas ir pasiūlymus. Krašto apsaugos ministerijos pastabos derintos darbo tvarka.

Įvertintos Teisingumo ministerijos pastabos ir, atsižvelgiant į pateiktą pasiūlymą, parengtas patikslintas Baudžiamojo kodekso pakeitimo įstatymo projektas.

Taip pat apsvairstyta Teisingumo ministerijos pastaba dėl SPK įstatymo nuostatos dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos išduodamų strateginių prekių licencijų ir leidimų. Pažymėtina, kad licencijos ar leidimo reikalavimas yra vienas iš strateginių prekių prekybos kontrolės sistemos efektyvumą užtikrinančių elementų. Strateginių prekių kontrolės tikslas – siekti užtikrinti veiksmingą kontrolę, kad būtų įgyvendinami tarptautiniai susitarimai ir priemonės, draudžiančios masinio naikinimo ginklų ir raketų, nešančių tuos ginklus, platinimą, užtikrinti tarptautinių įsipareigojimų vykdymą, nuolat tobulinti kontrolės sistemą, integruotą į Europos Sąjungos ir tarptautinių neplatinimo susitarimų eksporto kontrolės sistemą, užtikrinant Lietuvos saugumo ir užsienio politikos interesus.

Prekyba dvejopo naudojimo prekėmis, kurios gali būti panaudotos ir civiliams tikslams ir kariniams tikslams ir (ar) gali prisidėti masinio naikinimo ginklų platinimo, yra kontroliuojama, siekiant apsaugoti nuo pavojaus pažeisti tarptautinį saugumą. Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijoje Nr. 1540, priimtoje 2004 m. balandžio 28 d., nuspręsta, kad visos šalys turi įgyvendinti efektyvią kontrolę. Be to, kontrolės priemonės būtinos pagal atitinkamus tarptautinius neplatinimo susitarimus.

Sprendžiant, ar išduoti licenciją, ar jos neišduoti, atsižvelgiama į visas susijusias aplinkybes, įskaitant pareigas ir įsipareigojimus, kuriuos Lietuva yra prisiėmusi kaip atitinkamų tarptautinių neplatinimo režimų dalyvė arba ratifikuodama atitinkamas tarptautines sutartis, sankcijas, taikomas pagal Tarybos priimtą sprendimą ar bendrąją poziciją arba pagal ESBO sprendimą ar Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos privalomą rezoliuciją, nacionalines užsienio ir saugumo politikos aplinkybes, įskaitant tas, kurioms taikoma Bendroji pozicija 2008/944/BUSP, aplinkybes, susijusias su numatomu galutiniu naudojimu ir nukreipimo rizika.

Įgyvendinant strateginių prekių kontrolės politiką ir tarptautinius įsipareigojimus, vykdant licencijų išdavimo procesą ir kontrolę kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija dalyvauja kelios valstybės institucijos ir įstaigos. Pagrindinės jų – Užsienio reikalų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Valstybės saugumo departamentas, Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

Siekiant aptarti nesuderintas pastabas ir pasiūlymus, 2021 m. spalio 25 d. organizuotas suinteresuotų institucijų pasitarimas, į kurį buvo pakviesti Valstybės saugumo departamento, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos atstovai, Krašto apsaugos ministerijos atstovai ir Muitinės departamento atstovai.

Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Krašto apsaugos ministerijos pastabos pasitarimo metu suderintos. Taip pat suderinta dauguma Valstybės saugumo departamento pastabų. Ekonomikos ir inovacijų ministerija įvertino Valstybės saugumo departamento pasiūlymą, susijusį su strateginių prekių kontrolę reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų kontrolės vykdymu

ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatytų administracinių nusižengimų tyrimu, ir mano, kad galima efektyviau išnaudoti ir tobulinti jau šiuo metu turimą kontrolės mechanizmą ir priemones. Siūlysiu peržiūrėti ir papildyti Vyriausybės nutarimu patvirtintas Kontrolės vykdymo taisykles, kurios reglamentuoja strateginių prekių kontrolės atlikimą siekiant patikrinti, kaip juridiniai ir fiziniai asmenys, užsienio juridinių asmenų ir kitų organizacijų filialai, eksportuojantys, importuojantys, vežantys tranzitu, įvežantys, siunčiantys Europos Sąjungoje strategines prekes arba tarpininkaujantys pirkimo–pardavimo sandoriams, susijusiems su šiomis prekėmis, taip pat šių prekių galutiniai vartotojai laikosi teisės aktų, tarptautinių sutarčių, strateginių prekių kontrolės įstatymo ir kitų kontrolę reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Pasiūlymų dėl Įstatymų projektų taip pat pateikė Nacionalinė gynybos pramonės asociacija ir Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacija. Vertinant pateiktus pasiūlymus dėl tarpininkavimo sąvokos patikslinimo, dėl GŠKĮ projekto darbo tvarka buvo konsultuotasi su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos. Atsižvelgdami į pastabą, kad galimybės tarpininkauti dėl A kategorijos ginklų panaikinimas sumažina Lietuvos subjektų konkurencines galimybes veikti globalioje gynybos rinkoje, aiškinamajame rašte pažymime, kad šiuo atveju yra vertinama verslo ir konkurencijos sąlygų ir saugumo aspektų pusiausvyra.

Vadovaujantis numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, atlikus numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, parengta numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma.

Įstatymų projektus parengė ir teikia Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento (direktorius – Osvaldas Šmitas, tel. 8 699 19 945, el. p. osvaldas.smitas@eimin.lt) Strateginių prekių politikos skyriaus (vedėja Aušra Šablinskienė, tel. 8 659 15 769, el. p. ausra.sablinskiene@eimin.lt), vyriausioji specialistė Rūta Sakalauskienė (tel. 8 659 06 035, el. p. ruta.sakalauskiene@eimin.lt).

PRIDEDAMA:

1. SPK įstatymo projektas, 11 lapų.
2. GŠK įstatymo projektas, 1 lapas.
3. GŠK įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. BK įstatymo projektas, 1 lapas.
5. BK įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
4. Aiškinamas raštas dėl įstatymų projektų, 9 lapai.
5. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 4 lapai.
6. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.
7. Atitikties Reglamentui 2021/821 lentelė, 4 lapai.
8. Atitikties GSKI ir direktyvai (ES) 2021/555 lentelė, 3 lapai.
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė

Aušrinė Armonaitė

R. Sakalauskienė, tel. 8 659 06 035, el. p. ruta.sakalauskiene@eimin.lt